

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

_____ Анатолій ДІБРОВА

«13» червня 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

банківської справи та страхування

Протокол № 10 від «28» травня 2025 р.

Завідувач кафедри

_____ Вікторія КОСТЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

_____ Руслана ОПАЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«БАНКІВСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	<u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> (шифр і назва спеціальності)
Освітня програма	<u>«Фінанси і кредит»</u> (шифр і назва напряму підготовки)
Факультет	<u>економічний</u> (назва факультету)
Розробники:	<u>к.е.н., доцент Костюк В.А.,</u> <u>к.е.н., доцент Муравський О.А.</u>

Опис навчальної дисципліни «Банківський менеджмент»

«Банківська система» є обов'язковою навчальною дисципліною, метою якої є формування у майбутніх фахівців базових знань з теорії та практики менеджменту банківської діяльності. Завдання навчальної дисципліни: з'ясувати складові фінансової звітності комерційного банку; вивчити теоретичні підходи щодо менеджменту банківських ризиків, ліквідності банку, оцінки фінансового стану банку; менеджменту пасивів банку; менеджменту активних та комісійно- посередницьких операцій банку.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	Фінанси і кредит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (якщо є в робочому навчальному плані)	+	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Самостійна робота	135 год.	166 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: набуття базових знань з теорії та практики менеджменту банківської діяльності.

Завдання: з'ясувати складові фінансової звітності комерційного банку; вивчити теоретичні підходи щодо менеджменту банківських ризиків, ліквідності банку, оцінки фінансового стану банку; менеджменту пасивів банку; менеджменту активних та комісійно-посередницьких операцій банку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: суть основних понять менеджменту банківської діяльності; підходи до управління активами та пасивами банку; характеристику, тенденції та перспективи розвитку банківської діяльності. Вміти: працювати з науковою літературою; обґрунтовувати прийняті рішення; обґрунтувати власну точку зору, толерантно вести себе під час дискусії.

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

- СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК10. Здатність розуміти аграрну політику уряду, виявляти і страхувати аграрні ризики, організовувати процес фінансування агробізнесу та захисту природного середовища.

Програмні результати навчання

- ПР1. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- ПР3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПР4. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПР6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
- ПР7. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
- ПР8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.
- ПР9. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
- ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Банківська фінансова звітність, ризики та оцінка банку									
Тема 1. Фінансова звітність банку	1-2	15	2	3	50	23	1	-	20
Тема 2. Оцінка фінансового стану банку	3-4	16	2	4		23	1	1	20
Тема 3. Менеджмент банківських ризиків	5-6	16	2	4		18	1	1	15
Тема 4. Менеджмент ліквідності банку	7-8	21	2	4		18	1	1	15
Разом за змістовим модулем 1		68	8	15	50	82	4	3	70
Змістовий модуль 2. Менеджмент пасивів банку									
Тема 5. Менеджмент власного капіталу	9-10	21	2	4	45	17	1	½	30
Тема 6. Менеджмент залучених коштів	11-12	21	2	4		17	1	½	20
Разом за змістовим модулем 2		42	4	8	45	34	2	2	50
Змістовий модуль 3. Менеджмент активних операцій банку									
Тема 7. Менеджмент кредитних операцій	13-14	21	2	4	40	17	1	1	26
Тема 8. Менеджмент операцій з цінними паперами	15	19	1	3		17	1	1	20
Разом за змістовим модулем 3		40	3	7	40	34	2	2	46
Усього годин		180	15	30	135	180	8	6	166

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Фінансова звітність банку	2
2	Тема 2. Оцінка фінансового стану банку	2
3	Тема 3. Менеджмент банківських ризиків	2
4	Тема 4. Менеджмент ліквідності банку	2
5	Тема 5. Менеджмент власного капіталу	2
6	Тема 6. Менеджмент залучених коштів	2
7	Тема 7. Менеджмент кредитних операцій	2
8	Тема 8. Менеджмент операцій з цінними паперами	1
	Всього	15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансова звітність банку	3
2	Оцінка фінансового стану банку	4
3	Менеджмент банківських ризиків	4
4	Менеджмент ліквідності банку	4
5	Менеджмент власного капіталу	4
6	Менеджмент залучених коштів	4
7	Менеджмент кредитних операцій	4
8	Менеджмент операцій з цінними паперами	3
	Всього	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади банківського менеджменту. Планування банківської діяльності. Внутрішній контроль як інструмент банківського менеджменту	50
2	Управління капіталом, активами та пасивами банку. Менеджмент кредитного портфеля банку	45
3	Управління банківськими ризиками, ліквідністю, прибутком банку.	40
	Всього	135

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- інші види.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1 Розподіл балів за видами навчальної діяльності.

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Банківська фінансова звітність, ризики та оцінка банку		
Пр.р 1. Фінансова звітність банку, її економічний зміст та порядок проведення.	ПР 1, 3, 4. У тому числі: Аналізувати баланс банку. Розрізняти складові звіту про фінансові результати.	20
Пр.р 2. Оцінка фінансового стану банку	Використовувати інші фінансові звіти. Вміти аналізувати фінансову стійкість банку. Мати навички аналізу ділової активності.	20
Пр.р 3. Менеджмент банківських ризиків	Розраховувати коефіцієнти ліквідності. Розуміти сутність ризиків та знати їх класифікацію. Проводити аналіз та менеджмент кредитного ризику. Управляти процентним ризиком. Знати стратегії управління ліквідністю банку. Вміти проводити оцінку потреби банку в ліквідних коштах. Написання рефератів, есе.	20
Самостійна робота 1. Теоретичні засади банківського менеджменту. Планування банківської діяльності. Внутрішній контроль як інструмент банківського менеджменту	Проводити аналіз та менеджмент кредитного ризику. Управляти процентним ризиком. Знати стратегії управління ліквідністю банку. Вміти проводити оцінку потреби банку в ліквідних коштах. Написання рефератів, есе.	10
Модульний тест 1	Виконання самостійної роботи в elearn. Здача практичних робіт. Розв'язок задач.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Менеджмент пасивів банку		
Пр.р 4. Менеджмент ліквідності банку	ПР 6, 7, 8, 9. У тому числі знати: Розуміти суть та функції власного капіталу.	20
Пр.р 5. Менеджмент власного капіталу	Проводити оцінку вартості власного капіталу, оцінку достатності капіталу банку.	20
Пр.р 6. Менеджмент залучених коштів		20

Самостійна робота 2. Управління капіталом, активами та пасивами банку. Менеджмент кредитного портфеля банку	Використовувати методи управління капіталом. Аналізувати структуру зобов'язань банку. Визначати ефективність формування банківських ресурсів.	10
Модульний тест 2	Виконання самостійної роботи в elearn. Здача практичних робіт. Розв'язок задач.	30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Менеджмент активних операцій банку		
Пр.р 7. Менеджмент кредитних операцій	ПР 10, 11, 12. У тому числі аналізувати масштаб, рух та оборотність кредитів.	35
Пр.р 8. Менеджмент операцій з цінними паперами	Управляти погашенням кредитів.	25
Самостійна робота 3. Управління банківськими ризиками, ліквідністю, прибутком банку.	Диверсифікувати кредитний портфель. Визначати якість та ефективність кредитного портфелю. Розраховувати вартість грошей у часі. Аналізувати інфляційний вплив на реальну дохідність операцій із цінними паперами.	10
Модульний тест 3	Застосовувати критерії альтернативного вибору фінансових інвестицій. Визначати дохідність операцій із цінними паперами. Виконання самостійної роботи в elearn. Здача практичних робіт. Розв'язок задач.	30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (максимальна оцінка)	$(100 + 100+100)/3 \cdot 0,7 \leq 70$ балів	
Екзамен (максимальна оцінка)	$10+10+10 \leq 30$ балів	
Всього за курс (максимальна оцінка)	$(\text{Навчальна робота (70)} + \text{екзамен (30)}) \leq 100$ балів	

9. Навчально - методичне забезпечення

1. Костюк В.А., Муравський О.А. Електронний курс дисципліни «Банківський менеджмент». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1764>.
2. Костюк В.А., Муравський О.А. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Банківський менеджмент» для ОС «Магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Вид.: «ЦП “КОМПРИНТ”», 2024. 123с.
3. Костюк В.А., Муравський О.А. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту з навчальної дисципліни “Банківський менеджмент” для ОС «Магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». 2024. 56 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Аналіз банківської діяльності: підручник. за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Герасимовича ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". Київ: КНЕУ, 2010. 600 с.
2. Банківська енциклопедія. С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. 504 с
3. Банківський менеджмент: інноваційні концепції та моделі [Електронний ресурс] : монографія. [Примостка Л.О., Примостка О. О., Карчева І. Я.] ; за наук. ред. Л. О. Примостка. К. : КНЕУ, 2017. 384 с.

4. Банківський менеджмент: Підручник. О. А. Кириченко [та ін.] ; ред. О. А. Кириченко, В. І. Міщенко. Київ: Знання, 2005. 832 с.
5. Васюренко О. В. Банківський менеджмент : посібник. Київ: Академія, 2011. 320 с.
6. Верховна Рада України. веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 14.05.2025).
7. Муравський О.А. Стратегічний розвиток банківської системи України : монографія. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2022. 252 с.
8. Національний банк України. веб-сайт. URL: <http://bank.gov.ua> (дата звернення: 14.05.2025).
9. Незалежний портал. URL: <http://finance.ua> (дата звернення: 14.05.2025).
10. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник. Київ : КНЕУ, 2012. 338 с
11. Про твої фінанси. URL: <http://www.prostobank.ua> (дата звернення: 14.05.2025).
12. Путівник у світі особистих фінансів. URL: <http://www.prostobankir.com.ua> (дата звернення: 14.05.2024).
13. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 311 с.
14. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
15. Financial Times . Financial Times – URL: <https://www.ft.com/world>
16. Wall Street Journal (only with paid subscription). URL: <http://www.wsj.com>
17. Вісник Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/visnik-natsionalnogo-banku-ukrayini>;
18. Всесвітній банк. URL: <http://www.worldbank.org>
19. Компаньон. URL: <https://companion.ua/category/ekonomika-2>
20. Міжнародний валютний фонд (МВФ). URL: <http://www.imf.org>
21. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
22. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/bankruptcy>